

[Sigsgaard.]

måde kunne få ligesom en fornemmelse af, hvor vidt monopoliseringen er gået i Danmark.

Forholdene her minder altså — det kan man allerede se af de ting, jeg her har oplyst — om de svenske, hvor en kommission jo har fundet ud af, at 12 familier behersker svensk økonomi. En så kolossal magtkoncentration og det store befolkningsflertals tilsvarende afmagt har selvfølgelig ikke meget med egentligt demokrati at gøre. Det er fåmandsvælde.

Ved siden af de 10 giganter, jeg her har nævnt, er der de store udenlandske, som jeg også allerede har nævnt, men her vil jeg særlig fremdrage de store udenlandske olieselskaber, og så er der selvfølgelig enkelte stærke selvstændige selskaber, Danfoss, Lauritzen, Codan og andre. De øvrige selskaber, der ikke direkte er underlagt de 10 giganter, er alligevel under pisken, f. eks. som underleverandører, og for dem er tilværelsen jo ikke altid nem, det må jeg nok indrømme.

En del selskaber drives af giganterne i fællesskab. Det drejer sig f. eks. om Det danske Stålvalseværk, hvor man i bestyrelsen finder repræsentanter for F. L. Smidth, ØK, A. P. Møller og Store Nordiske Telegraf, alle store stålfbrugere og alle med blandt giganterne. B & W, Investor og telefonselskaberne er andre eksempler på sådanne selskaber. Så er der endelig bankerne, som de store monopolser ser ud til at have fuld kontrol over. Dermed kontrollerer de også långivningen og kan altså bestemme, hvilke virksomheder der skal leve, og hvilke der skal dø. Giganterne bestemmer over de øvrige selskaber gennem deres kontrol med storbankerne.

Lad mig dokumentere, hvad jeg her siger om bankerne. I Handelsbankens repræsentantskab er bl. a. ØK, Kampsax, Dansk-Fransk, F. L. Smidth, Nordisk Kabel & Traad, De forenede Bryggerier, Spritfabrikkerne og Korn- og Foderstof Kompagniet repræsenteret. I bestyrelsen sidder repræsentanter for F. L. Smidth, Spritfabrikkerne og De forenede Bryggerier. I Privatbankens repræsentantskab sidder der folk fra Store Nordiske Telegraf, A. P. Møller, Sukkerfabrikkerne, Papirfabrikkerne, Kampsax, De forenede Bryggerier, og så er udenland-

ske interesser repræsenteret ved én mand fra Philips. I Landmandsbankens bankråd er bl. a. De forenede Bryggerier, ØK og BP repræsenteret. Det er altså de samme få store, stærke kapitalgrupper, der går igen, når vi ser på bankernes repræsentantskaber. Det er dem, der besætter bestyrelsesposterne, og det er de store banker, der dermed kontrollerer långivningen her i landet i langt, langt højere grad, end folketinget gør det.

Disse hovedbanker æder sig i øvrigt som bekendt mere og mere ind på de mindre banker, hvorved monopolernes kontrol yderligere styrkes. Monopolerne kan jo ikke klage over manglende støtte fra statens side. De støttes konstant, f. eks. gennem afskrivningsreglerne, gennem skattelovgivningen og gennem kreditpolitikken. Et eksempel så vi, da VS stillede forslag om en undersøgelse af benzin- og oliebranchen. Det blev jo næsten harmdirrende afvist af VKR; der skulle sandelig ingen detaljer frem ud over, hvad der allerede måtte være fremme.

Monopoliseringen, som længe har været i gang, følger naturligt efter den frie konkurrence, og jeg er ikke, det ligger ikke i mine bemærkninger her, ude på at skrive udviklingen tilbage: nu skal Danmark igen bestå af en hel masse uafhængige småvirksomheder, som det gjorde for mange, mange år siden. Men altså, monopoliseringen følger naturligt oven på perioden med fri konkurrence. Under den frie konkurrence vil der være en tendens til, at profitten falder set i forhold til den samlede kapital som et resultat af konkurrencen. Svaret herpå er netop monopolisering, og monopolerne bestemmer — og det er fordelene ved monopoliseringen set fra selskabernes side — næsten suverænt prisen på deres produkter.

Tag f. eks. F. L. Smidth-monopolet i byggematerialeindustrien, uanset hvilke tekniske fremskridt der gøres, byggeprisen bliver på underfuld måde ved med at være nogenlunde den samme. Med andre ord, monopolstillingen giver selskaberne mulighed for at beregne sig en ekstra profit, og det forøger deres investeringskraft i forhold til andre selskaber, som de så kan opsluge, når disse andre selskaber kommer i vanskeligheder.